

A SZERVEZETTEN ELKÖVETETT BŰNCSELEKMÉNYEK BIZONYÍTÁSÁNAK PROAKTÍV NEMZETKÖZI LEHETŐSÉGEI, KÜLÖNÖS TEKINTETTEL A PANDÉMIA IDŐSZAKÁRA

1. Bevezetés

A szervezett bűnözéssel kapcsolatban végzett eddigi kutatásaim során a proaktív rendészeti felderítéssel már több szempontból foglalkoztam, a kutatások során megállapított eredményekből következett, hogy a vizsgált bűncselekmények bizonyításának a kérdéskörét, a bizonyítás különböző proaktív lehetőségeit is szükséges kutatás és elemzés alá vetni, hiszen az igazságszolgáltatás szempontjából a bizonyítás játszik kulcsszerepet. Mindezen túl a pandémia időszakában végbement lehetséges befolyásoló tényezők, amelyek hatással voltak az igazságszolgáltatásra, egy újonnan kutatható területté vált. A tanulmány során bemutatásra kerülnek a szervezett bűnözés egyes jellemzői, úgy, mint nehézségek és akadályok a nyomozás során, a pandémiát megelőző időszakban, majd szó lesz arról, hogy a jogalkalmazás szerint, illetve, elméleti síkon a beszerzett adatok, információk eljárásban történő felhasználása hogyan zajlik. Kutatási kérdésként került megfogalmazásra, hogy a pandémia ideje alatt milyen változások léptek életbe, hogyan befolyásolta a veszélyhelyzet a bűncselekmények bizonyítását. A kutatási kérdés megválaszolásához kvalitatív kutatási módszerként az interjúkészítést alkalmaztam. Az interjúalanyok olyan szakmában jártas, gyakorlott ügyészek, akik rávilágítottak a bizonyítás és a bizonyítékok igazságszolgáltatásban történő újszerű és hatékony alkalmazásának lehetőségeire, illetve a pandémia ideje alatt bekövetkezett lehetséges változásokra, befolyásoló tényezőkre. Kutatásommal a nemzetközi szervezett bűnözés bizonyíthatóságának eszközeire, gyakorlatára, illetve az esetlegesen felmerülő hiányosságokra, hatékonysági problémákra, nehézségekre, akadályokra kívánok rávilágítani, különösen a pandémia ideje alatt.

2. A szervezeten elkövetett bűncselekmények egyes jellemzői

A szervezett bűnözés egyik legismertebb jellemzője, hogy határokat nem ismerve valósulhatnak meg, több ember együttműködése által. A nyomozó hatóságoknak többek között ezért is igazi kihívás felvenni a harcot a szervezett bűnözéssel szemben. Többféle meghatározása van a szervezett bűnözésnek vagy a bűnszervezetnek, annak függvényében, hogy éppen milyen értelemben taglaljuk azt, például büntető anyagi jogi, vagy kriminológiai értelemben. Büntetőjogi fogalmat tekintve a bűnszervezet hatályos fogalma: *„legalább három személyből álló, hosszabb időre hierarchikusan szervezett, konspiratíván működő csoport, amelynek célja ötévi vagy ezt meghaladó szabadságvesztéssel büntetendő szándékos bűncselekmények elkövetése”*¹. A szervezett bűnözés fogalma megjelenik

¹ A Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény 459. § (1) bekezdés 1. pont.

továbbá többféle nemzetközi aspektusban is. Viszont a köznyelvben szervezett bűnözés alatt inkább a maffiatípusú szerveződésekert értik.²

A szervezett bűnözés elleni küzdelemben az Európai Unió támogatására is számítani lehet, melynek keretében a tagállamok együttműködése elengedhetetlen. Így az Európai Unió 2010 óta a tagállamokkal közösen küzd a szervezett bűnözés ellen.³ A fenyegetettséget támasztja alá többek között az is, hogy manapság már nem kizárólag csak személyek, hanem intézmények és vállalkozások is veszélynek vannak kitéve. A statisztikai adatok szerint 2019-ben a bűnözésből származó bevételek elérték az uniós GDP 1%-át, ami akkor 139 milliárd eurónak megfelelő összeg volt. A helyzet súlyosságát felismerve az uniós tagállamok hozták meg azt a döntést 2021 februárjában, hogy az Európai Multidiszciplináris Platform a Bűnügyi Fenyegetettség Ellen (továbbiakban: EMPACT) keretén belül működnek még szorosabban együtt a súlyos és szervezett bűnözés ellen. Így az Európai Unió által is elfogadásra kerültek azok a prioritások, melyek megvalósítását az EMPACT égisze alatt 2022 és 2025 közötti időszakra tűzték ki célul a tagállamok.⁴

A kutatás során arra is kerestem a választ, hogy megtalálhatóak-e még a klasszikus szervezett bűnözői csoportok, a klasszikus elkövetési magatartásokkal, amely akár a koronavírus járványtól eltekintve is változhatott az elmúlt években. Ami biztosan megállapítható a kutatás részét képező szakirodalmak tanulmányozásából, hogy az elkövetési magatartások egy része megszűnt, átalakult vagy új magatartások figyelhetőek meg. Ilyen például az online térben elkövetett bűncselekmények, mint a csalások, pénzmosások. A nyomozó hatóságoknak erre reagálni kellett, itt példaként említem meg az e-nyomozásokat, ahol már speciális szakértelemre és tudásra van szükség.⁵ De a klasszikus nyomozási módszerek már nem kellő hatékonysággal alkalmazhatóak, ezzel ellentétben már több alkalommal is a nyílt forrású adatgyűjtésekre (Open Source Intelligence: OSINT) kell támaszkodni, mint például eltérő közösségi oldalakon (pl.: Instagram, Facebook) történő információszerzés.

Az interjú során, a szakmában jártas ügyészek elmondása alapján, már egyáltalán nem jellemző a klasszikus szervezett bűnözői csoportok, hierarchiák. A kábítószer-bűnözésben figyelhető meg továbbra is a hierarchikus felépítés, ahol egy adott szinten 3-4 ember működik együtt, kis-és közepes vállalkozások vannak jelen, akár egy-egy család látja el a szükséges feladatokat, országon belül, de tevékenységükhöz fizikai erőszak nem társul. Egyre jellemzőbb az egymás mellett működő bűnözői csoportok jelenléte, akik az interjúalanyok szerint, mint egy „sejthálózatként” vannak jelen. Jellemzővé vált továbbá, hogy ugyanazok a személyek maradtak, de eltérő árukkal kereskednek, tehát az elkövetők nagy része nem specializálódva, hanem profitorientáltan működik.

² Szűcs Bálint: Megelőző és felderítő műveleti tevékenység a szervezett bűnözés elleni harcban. Forrás: https://nkerepo.uni-nke.hu/xmlui/bitstream/handle/123456789/16197/TKP_Kozbiztonsag.pdf;jsessionid=9DCAA1168F2A4198F4D22F1467D83B4F?sequence=1 (Letöltés ideje: 2021.07.20.)

³ Nagy Ivett: A kábítószer-bűnözés aktuális kérdései nemzetközi kitekintésben. Magyar Rendészet 2021/2. 84. o.

⁴ A szervezett bűnözés elleni küzdelem az Unióban. Forrás: <https://www.consilium.europa.eu/hu/policies/eu-fight-against-crime/> (Letöltés ideje: 2021.07.10.)

⁵ Nagy Ivett: Pénzügyi profilalkotás, mint a vagyoni vizsgálatokkal párhuzamosan végzett tevékenység. Magyar Rendészet-tudományi Társaság, Globális kérdések – Globális válaszok: rendészet-tudomány a hallgatók szemével című tanulmánykötet 2021. 149. o.

3. Szervezett bűnözés a COVID-19 idején

A koronavírus járvány gyors terjedésének következtében 2020. március 15. nappal 15 órakor különleges jogrend lépett életbe Magyarországon.⁶ A veszélyhelyzet kihirdetését követően számos egyéb intézkedést kellett bevezetni valamennyi ágazat kapcsán. Az elmúlt időszakot áthidalni több szempontból sem volt egyszerű. A bűnözői körök sem voltak ezzel másképp, hisz az egyes korlátozások bevezetése végett, az addig megszokott tevékenységi körüknek alkalmazkodni kellett a pandémia során bevezetett szigorításokhoz. A legjobban mutatja ezt a határozat elrendelése, így az addig jól működő tranzit, szervezett bűnözői útvonalak akadályozva lettek, illetve a szigorú határellenőrzés következtében az áruk, ebben az esetben kábítószer, fegyver, vagy akár az emberkereskedelem eddigi szabad áramlása nehezítetté vált. Az interjúalanyokkal folytatott beszélgetések kapcsán hasonló véleményt fogalmaztak meg azzal kapcsolatban, hogy mivel jellemeznék 2020. márciusát követő közvetlen időszakot. A veszélyhelyzet kihirdetését követően tapasztalható volt egy hirtelen leállás, amikor sem az elkövetők, sem a nyomozó hatóságok nem tudták hogyan reagáljanak az adott helyzetre, volt egy nagy „befékezés”. Az ügyészek elmondása szerint viszont az elkövetők jóval hamarabb reagáltak, így elkezdtek felmérni a helyzetet, hogy van-e még piac. Először a kábítószer kereskedők kezdték meg a tevékenységüket, melynek következtében új csatornák éledtek fel és megkezdődött a tranzit. Cél volt, hogy olyan módon maradjon meg a kábítószer szállítása, ami egyrészt személyhez kötött, másrészt a kötelező antigén tesztekkel járó egyéb nehézségeket egyszerűen meg tudják oldani. Így kamionokat, hűtőautókat, vonatokat használtak a kábítószer országokon keresztül történő szállításához, ahol egyes esetekben a sofőr még nem is tudott arról, hogy valójában kábítószert is szállít. Megfigyelhető volt, hogy az emberkereskedelem volt a szervezett bűnözés azon területe, ami a leglassabban reagált. Az ügyészek szerint a pénzmosás elkövetési magatartásai is változtak, megfigyelhető volt, hogy a fiktív cégek alapítása alább hagyott, köszönhetően többek között annak is, hogy a külföldi strómanok beutazása akadályozott volt. Azon időszakban, amíg bizonytalan volt a helyzet az élet minden területén, addig az utalásra váró összegek valamilyen távol-keleti országokban nyitott bankszámlákon pihentek. Tipikusan megfigyelhetővé vált, hogy az online tér felé tolódott el a bűnözés, mint ahogy az interjúalanyok fogalmaztak, „a bűnözés átköltözött a virtuális térbe”, a legtöbb bűncselekmény megvalósításához az internetet vették igénybe, ilyenek a csalások, például a vezetői vagy üzleti e-mail címmel elkövetett csalások (CEO csalások).

A nyomozó hatóságok részéről viszont a reakció hosszabb időt vett igénybe, illetve kiszámíthatatlan volt, hogy hogyan, milyen módon befolyásolja majd a helyzet a bűnözést. Az ügyészek véleménye szerint az is szerepet játszott, hogy a bünygyi területen dolgozó hivatásosoknak aktívan részt kellett venni a karantén ellenőrzésekben, valamint az egyéb bevezetett jogszabályok betartásában. Így 2020. márciusától körülbelül 2020. júniusáig volt egy olyan időszak, amikor a nyomozó hatóságok nem tudtak a bűnygyekre kellőképpen koncentrálni, majd egy azonnali reakcióra volt szükség 2020. júniusát követően. Később, a második és a harmadik hullámra ezek a nehézségek már nem voltak jellemzőek.

⁶ A veszélyhelyzet kihirdetéséről 40/2020. (III. 11.) Korm. rendelet

4. Nehézségek, akadályok a bizonyítás során a pandémiát megelőző időszakban (a beszerzett adatok, információk eljárásban történő felhasználása)

A kutatás során elengedhetetlen volt vizsgálni a pandémiát megelőző időszakot is, hiszen így választ kaphatunk arra a kérdésre, hogy a pandémia milyen hatással volt a bűncselekmények bizonyítására. Az interjúk alatt igyekeztem feltárni az alanyok által munkájuk során már felismert nehézségeket, akadályokat. Mivel az interjúalanyok olyan szervezett bűncselekmények bizonyításával foglalkoznak, amelyek számomra relevánsak, így az általuk elmondottakat, mint kutatási eredményeket írom le. Az egyik szakmában jártas ügyész szerint - melyet a többiek is megerősítettek - a nyomozó hatóságok, valamint az ügyészségek, mintha évek óta különféleképpen működnének, ez alatt a kommunikációt, a jogszabályok harmonizációját és az együttműködést is értik. Tekintettel arra, hogy az egyre változó elkövetési magatartásokkal a nyomozó hatóságok közvetlenül találkoznak, így véleményük szerint pont emiatt az ügyészségek nem tudnak kellően naprakészek lenni ilyen téren. Véleményük szerint az ügyészekkel történő kapcsolattartás sem valósul meg olyan mértékben, mint ahogyan azt az igazságszolgáltatás igényelné. Hiányolják az ügyészségek az ügyészek sokkal hangsúlyosabb bevonását a nyomozás során. Hiszen itt merül fel a kérdés, hogy abban az esetben, amikor vádemelésre, kerül sor, melyik fél szembesül azzal, hogy az eddig bizonyítéknak hitt elem, nem használható fel bizonyítékként. A válasz, hogy az ügyészek, és nem pedig a nyomozók. Több ügyész is elmondta, hogy nem volt sikeres a vádemelés, bizonyítékok hiányában, holott az nem történt volna meg, ha a nyomozó hatóságok bevonják őket mélyebben és az iránymutatásuk által megfelelő formában kerülnek a bizonyítékok beszerzésre. Erre vonatkozólag pontos statisztikai adatokkal nem tudtak részemre szolgálni, ezért sem tudok számszerűsíthető adatokat leírni, viszont az eddigi gyakorlat az ügyészek szubjektív véleményét támasztotta alá egyes esetekben. Véleményem szerint ezért lenne szükség visszacsatolásra a nyomozó hatóságok felé, legalább abban a tekintetben, hogy az ítéletről tudomást szerezzenek, és annak visszajuttatása a hatóságok felé rendszeres legyen.

A jogszabályok változtak az elmúlt években, de a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (továbbiakban: Be.) hatálybalépése volt az, ami egy új irányt mutatott a nyomozó hatóságoknak és az igazságszolgáltatásnak is. A szervezett bűncselekmények nyomozása során, a titkos információgyűjtés egyes eszközeinek alkalmazása, ami korábban a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (a továbbiakban: Rtv.) keretein belül valósult meg, a törvény hatálybalépését követően a Be.-ben, mint leplezett eszközök jelennek meg és lehet azokat alkalmazni. Ez alól jelent kivételt a nemzetbiztonsági szolgálatokról szóló 1995. évi CXXV. törvény és a nemzetbiztonsági cél prioritása, valamint az 1994. évi XXXIV. törvény szerint a Terrorelhárítási Központ hatáskörébe tartozó bűncselekmények megelőzésével, felderítésével, megszakításával és az elkövet elfogásával kapcsolatos feladatok ellátása.⁷ Ezen túl a bűnmegelőzési célú titkos információgyűjtés maradt meg az Rtv.-ben, illetve a többi, rendészeti célokból folytatható titkos információgyűjtés.⁸

⁷ Szendrei Ferenc: A rendészeti célú titkos információgyűjtés. 58-64. o. Forrás: https://www.bm-tt.hu/rtt/assets/letolt/rt/202003/szendrei_ferenc.pdf (Letöltés ideje: 2021.07.20.)

⁸ Opauszki András: A titkos információgyűjtés és egyes leplezett eszközök alkalmazásának gyakorlati tapasztalatai. Rendőrségi Tanulmányok 2021/1. 96. o.

Ehhez szorosan kapcsolódik a Be. azon további innovációja, hogy felderítési szakban az ügyészség felügyeli a felderítés törvényességét. Kíváncsi voltam, hogy erről hogyan vélekednek a megkérdezett ügyészek, hiszen a bizonyításban releváns lehet a felügyeleti tevékenységük. Az első reakció volt, hogy „*struktúra baj van*”, valamint, hogy „*az irányítás a kezükből ki van véve*”, a legtöbb esetben kész tényekkel kell szembesülniük, tekintve, hogy felügyelik a felderítést, de aktívan nem kerülnek bevonásra, hanem ők már egy-egy féléves beszámolóban szembesülnek a tényekkel, viszont amikkel nem értenek egyet, azzal kapcsolatban sem tudnak egyértelmű válaszokkal szolgálni, hisz a feladatuk kizárólag a törvényesség vizsgálata. Elmondásuk alapján ezt nagyon nehezen élik meg, hisz ahol adott a Be. törvény ott el is vett tőlük, mert nagyon sok esetben bizonyítással kapcsolatos problémákkal küzdenek. Az egyik interjúalany szerint „*a szervezett bűnözés nyomozásának alapja a kommunikáció*”, amit nem értenek miért nem megfelelő, tekintve, hogy az ügyészek nagy része nyitott az országokon átívelő ügyek nyomozásában. Egy példán keresztül került kifejtésre, hogy egy ügyben négy személlyel szemben emeltek volna vádat, de ebből egy személynél állt meg csak a vádemelés, a többiekkel szemben nem volt kellő bizonyíték.

A gyakorlatban valójában, amint a Be. lehetőséget biztosít az ügyészeknek, hogy az ügyészség irányítási jogkörében járjon el, az a gyanúsított első kihallgatását követő időszak, a vizsgálati szak. A nyomozó hatóság bár továbbra is önállóan végzi felderítő tevékenységét, mégis kontroll alatt tartja az eljárásnak ezt a kezdeti szakaszát. Az addig megszokott pár soros átiratok hirtelen több oldalassá váltak és az azon szereplő nyomozati cselekmények száma megnőtt, de már kevesebb idő alatti végrehajtást követel.

Összességében a Be.-ről, mint annak struktúrájáról, azon a véleményen voltak, hogy tipikusan egy elkövető, egy befejezett cselekménye alapján jött létre a törvény, mintha azt egy adott bűncselekmény kapcsán minden eljárási szakban modellezték volna. Álláspontjuk szerint ez egy „öngól” volt, hiszen szervezett elkövetői körök felelősségre vonásához és igazságügyi szakig történő eljuttatásához, a jelen törvény módosítása nélkül szinte lehetetlen. Bár hangsúlyos, hogy mindezek szubjektív vélemények, mégis álláspontom szerint valóban érzékelhető a gyakorlatban történő alkalmazása során a Be.-nek, hogy szervezett bűnözői csoportok esetében megnehezítette a munka.

A másik fontos szegmense a kutatásnak az az interjúalanyok véleménye, gondolata az információról és a bizonyítékról. Egyik interjúalanyt idézve, ami talán a kutatás ezen részének eredményét jól mutatja, hogy „*az információ, az nem bizonyíték*”. A témát jobban kifejtve megfogalmazták, hogy a felderítést végző hivatásos személyek nagy többsége nincs tisztában azzal, hogy milyen beszerzett információ lehet bizonyíték. Ilyen a leplezett eszközök által beszerzett információ felhasználhatósága, mint mondták „*ki kéne írtani a régi TIGY szemléletét*”. Például a Nemzetközi Bűnügyi Együttműködési Központon (továbbiakban: NEBEK) keresztül érkező más országok megkeresésre adott válaszai nem bizonyítékok, hanem információk, hasonlóan egy SIENA⁹ csatornán keresztül beszerzett információhoz, ami szintén nem bizonyíték, kivéve, ha a válaszon kérjük, hogy ügyészi aláírás, mint egyfajta igazolás szerepeljen, akkor bizonyítéknak tekinthető. Mivel a nyomozást végző rendőrök nem látják át annak súlyosságát, hogy milyen részleteken áll vagy bukik egy vád, így az interjúalanyok szerint nehéz és ritka szervezett bűncselekmények kapcsán kiemelkedő sikereket elérni. Ehhez kapcsolódik még, amit

⁹ Europol által fejlesztett Biztonságos Információcsere-hálózati Alkalmazás (Secure Information Exchange Network Application=SIENA)

viszont csupán megjegyeztek, hogy a rendőrségen belül, a bűnügyi területen dolgozók, mint a nyomozók és a vizsgálók közötti összhang mennyire nincs jelen. Egymás munkáját láthatóan nem ismerik, nem tudják a nyomozók, mi lehet releváns a későbbiekben, így vizsgálati szakba úgy kerül az ügy, hogy a szervezett bűnözői hálózat nagy része felderítetlen maradt, mert például egy adott kábítószer dílre koncentráltak, akinek az elfogását követően már média visszhangot is kapott az ügy, így a vizsgáló feladata lenne az, hogy a hálózat többi elkövetőjét is azonosítsa, elvarrja a szálakat.

5. Egyéb, szervezeti szinten befolyásoló tényezők, akadályok a pandémia ideje alatt

Nem csak az igazságszolgáltatás munkáját nehezítette meg a COVID-19 járvány, hanem valamennyi más szerv tevékenységét is. Az addig megszokott személyes találkozók, konferenciák, azaz a személyes kapcsolattartások száma leredukálódott. Az interjúalanyok elmondása szerint, szinte teljesen leállt a személyes jelenlétet igénylő bármilyen szakmai találkozók megrendezése, jellemzően körkapcsolásos konferenciákon keresztül tartották a kapcsolatot az online térben. De a szervezett bűnözés elleni küzdelem egyik szerves részét képezi a nemzetközi bűnügyi együttműködés is, ami az igazságszolgáltatásban is megjelenik, hasonlóan, mint a nyomozó hatóságok munkájában. Az egyik ügyész úgy fogalmazott, hogy az emberi kapcsolatokon alapuló együttműködésre már nem támaszkodhattak, de példaként említette a határon átnyúló együttműködések is, amik kivitelezése a szigorúan betartandó két hét karantén miatt sokkal bonyolultabbá vált. Összefoglalóan ezekről a befolyásoló tényezőkről úgy beszéltek, mint szervezeti hatékonyságot csökkentő tényezőkről. Egyéb akadályozó tényezőnek tekintették például az online környezettanulmányt, ami már önmagában elárulja, hogy milyen hatékonysággal lehetett online környezettanulmányt végezni. Viszont, mint mondták a bűnügyi együttműködést mégis javarészt a nyomozó hatóságoknak kell végezni, így talán ők még inkább tapasztalták a személyes kapcsolatok hiányát.

6. Pozitívumok és javaslatok a jövőre nézve

Tekintve, hogy proaktív bizonyítással kapcsolatos nemzetközi lehetőségekre kerestem a választ a kutatás során, így az interjúalanyok a felsorolt akadályok és nehézségeken túl pozitívumokat is fogalmaztak meg a bizonyítással kapcsolatban. A munkájuk során nagy könnyebbséget jelent, hogy az Európai Unió belüli együttműködés a legjobb, ami a skandináv országok közötti együttműködés alapján valósult meg, hasonló mintára jöttek létre a különböző kommunikációs csatornák, hálózatok. Bár hozzátett az egyik interjúalany, mint már fentebb kifejtésre került, hogy 99%-ban a nyomozásban van együttműködés, mégis kellenek az országokban, igazságszolgáltatáson belül dolgozó ügyészek közötti jó, személyes kapcsolatok is. Álláspontjuk szerint az Európai Unió jogszabályi keretek szintén jó irányzatot adnak az országoknak, és a biztosított eszközök is hatékonyságot elősegítő elemek. Elmondásuk szerint a legtöbb esetben hozzáállás és munkakedv kérdése egy-egy ügyben a nemzetközi érintettségű nyomozati cselekmény végrehajtása. Összefoglalóan kérdésekre úgy reagáltak, hogy a magyar ügyészség proaktívnak tekintendő.

7. Javaslatok a jövőre nézve

Jövőre mutató, fejlődést segítő javaslatokra, kritikákra mindig szükség van. Ezért az interjúalanyok által megfogalmazásra is került egy-két gondolat, mint például az ügyészek mélyebb bevonása történjen meg felderítői szakban is, hogy a beszerzett bizonyítékok, egyrészt ne feltétlenül információk legyenek, másrészt, hogy azok a vád során is helytállóak legyenek. Az ügyészek érthetetlenül állnak továbbá az előtt, hogy miért nem alkalmazzák gyakrabban a közös nyomozócsoportokat¹⁰, mint proaktív eszközt, mert abban az esetben ügyészi irányítás alatt végzik a nyomozást, így több sikeres nyomozás születne, ezentúl egy közös nyomozócsoporton belül akár 3-4 ország között is folyhat az információcsere. Jelenleg is alkalmazott és proaktív eszköznek tekinthető továbbá az európai nyomozási határozat, ami az Európai Unión belül működik, amely ügyészség általi kibocsátását jellemzően megelőzi egy biztos, kapott információ SIENA vagy NEBEK csatornákon keresztül, így ezek a csatornák is részét képezik a proaktív eszközöknek. Tekintve a pandémia alatti időszakot, mint már fentebb említettem, a bűncselekmények megvalósulása az online tér felé tolódik el, aminek következtében az ügyészek szerint sokkal nagyobb hangsúlyt kell majd fektetni a későbbiekben a kiber térben megvalósuló bűncselekményekre, érzékelhető a kapacitáshiány a nyomozó hatóságoknál, de véleményük szerint külsős informatikus szakértők bevonása segítségül szolgálna. Javaslatként fogalmazták meg, hogy más országokban azt tapasztalták, hogy a hibrid ügyészségek, nyomozó hatóságok az igazán hatékonyak, ami alatt értik, hogy egy épületen belül végzik a munkát az ügyészek és a nyomozók, ezzel elkerülve az esetleges félreértéseket.

8. Összegzés

A kapott eredmények tükrében a levont konklúziók egyike, hogy a személyes kapcsolattartásra, és annak hiányára, ami a pandémia ideje alatt erősen érzékelhető volt, az ügyészek is nagy hangsúlyt fektetnek. Viszont elengedhetetlen az ügyészek bevonása a felderítési szakban, attól eltekintve, hogy feladatuk a törvényességi felügyeletig terjed ki, mégis egy eljárás attól válik igazán sikeressé, ha az elkövető(k) elfogásán túl ítélet is születik. A jövőben még hangsúlyosabb lesz az információ és a bizonyíték közötti különbségre a figyelemfelhívás, erre az ügyészek javaslata szerint szívesen tartanak előadásokat is, mert nemzetközi bűnügyi együttműködésen túl a jogszabályi keretek sem mellékesek, hisz az igazságszolgáltatásban nagy relevanciával bír. A kutatási eredmények tükrében bízom abban, hogy a koronavírus járvány során tapasztalt nehézségek nem ismétlődnek, de az azt megelőző időszakban jelen lévő hibák orvoslására a szakmában kompetens személyek további intézkedéseket tesznek, és saját maguk is a pozitív és sikeres eljárásokra törekednek.

¹⁰ Joint Investigation Team=JIT